

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Інститут права та безпеки**

**Кафедра державно-правових дисциплін**

**Кафедра міжнародного та конституційного права**

**Кафедра трудового, земельного та господарського права**



**Всеукраїнська наукова конференція  
«Державно-правові засади формування  
безпекового середовища в Україні: сучасні виклики»**

**15 грудня 2023 р.**

**м.Одеса**

УДК 342.41(477)  
А437

Рекомендовано до друку  
кафедрою державно-правових дисциплін  
інституту права та безпеки  
Одеського державного університету внутрішніх справ  
(протокол № 7 від 12 грудня 2023 року)

*Відповідальний за випуск Скриль С.А., завідувач кафедри державно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент*

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ :**

**Швець Д.В.**, ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент, полковник поліції;

**Корнієнко М.В.**, проректор ОДУВС, д.ю.н, професор, полковник поліції;

**Бабенко А.М.**, директор інституту права та безпеки ОДУВС, д.ю.н., професор;

**Дришлюк В.І.**, завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права ОДУВС, к.ю.н., доцент;

**Скриль С.А.**, завідувач кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент;

**Юрченко М.М.**, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС, к.політ.н., доцент;

**Домброван Н.В.**, начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.;

**Балтаджи П.М.**, професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.;

**Суханова Д.С.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент;

**Шаповалова І.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., с.н.с.

Всеукраїнська наукова конференція «Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики» м. Одеса, 15 грудня 2023 р. / Редкол. **Швець Д.В.**, ректор ОДУВС, д.ю.н., доцент; **Корнієнко М.В.**, проректор ОДУВС, д.ю.н., професор; **Бабенко А.М.**, директор інституту права та безпеки ОДУВС, д.ю.н., професор; **Дришлюк В.І.**, завідувач кафедри трудового, земельного та господарського права ОДУВС, к.ю.н., доцент; **Скриль С.А.**, завідувач кафедри державно-правових дисциплін, к.ю.н., доцент; **Юрченко М.М.**, завідувач кафедри конституційного та міжнародного права ОДУВС, к.політ.н., доцент; **Домброван Н.В.**, начальник відділу організації наукової роботи ОДУВС, к.ю.н.; **Балтаджи П.М.**, професор кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент.; **Суханова Д.С.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., доцент; **Шаповалова І.О.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н., с.н.с.; **Грігорова Г.Л.**, доцент кафедри державно-правових дисциплін ОДУВС, к.ю.н.

– Одеса, ОДУВС, 2023. – 119 с.

Збірник містить матеріали доповідей Всеукраїнської наукової конференції «Державно-правові засади формування безпекового середовища в Україні: сучасні виклики» м. Одеса, 15 грудня 2023 р.

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти, науковцями, практичними працівниками. Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, інших відомостей.

© ОДУВС, 2023

**СЕКЦІЯ 1.**  
**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ**

**СУЧАСНІ НОРМАТИВНІ КРИТЕРІЇ ТА УМОВИ  
КОНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПРАВА**

*Львова Єлизавета Олегівна,  
доктор юридичних наук., професор,  
професор кафедри  
конституційного та міжнародного права  
інституту права та безпеки ОДУВС*

Стрімкий розвиток процесу конституціоналізації права, як агломеративного феномену, актуалізує проблематику збалансування державно-владних повноважень з урахуванням демократичних цінностей. Оскільки кожне демократичне суспільство реалізує цей баланс в нормах власної конституції, воно створює мінімальний нормативний критерій функціонування політичного режиму та конституціоналізації права, в тому числі міжнародного права в безпековому контексті.

Сузір'я нормативних критеріїв є досить різноманітним і формується під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників В Україні за умов правового режиму воєнного стану застосовуються мінімальні критерії конституціоналізації національного права, що знаходять своє відображення у застосуванні рішень Конституційного Суду України, а також враховуються міжнародними організаціями.

Доцільним є відзначення важливості концептуального осмислення питання конституціоналізації права, враховуючи безпекову складову євроінтеграційних прагнень України із зазначенням у нормах найвищого порядку.

Вбачається, що базовим нормативним критерієм конституціоналізації права є законодавчо-нормативний критерій, що визначає граничну норму, закріплену в конституційному законодавстві. В цьому також проявляються принципи конституційності нормативно-правових актів.

Розглядаючи питання класифікації нормативних критеріїв в рамках концепції права, варто відзначити, що категорія «конституціоналізація» нерозривно пов'язана із категорією «імперативність». Таким чином, вважаємо, що другим критерієм є суспільно-нормативний критерій, що відрізняє закон від інших нормативно-правових актів за ступенем регулювання найбільш важливих суспільних відносин та відображає принцип законності та імперативності норм конституції. Зокрема, у Правилах оформлення проектів законів та основних вимогах законодавчої техніки (Методичні рекомендації), підготовлених Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України вказується, що «..Перш ніж розпочати підготовку проекту закону,

слід врахувати критерії, що дозволяють виділити закон як особливу категорію законів, а саме:

- питання, які передбачається вирішити в законі, належать відповідно до [статті 92](#) Конституції України до питань, що визначаються виключно законами України;

- відносини, що мають бути врегульовані, є стабільними та важливими у суспільстві;

- чітко визначити необхідність прийняття закону та цілі, що мають бути досягнуті з його прийняттям, а саме - можливі наслідки дії майбутнього закону: економічні, політичні, соціальні тощо.

Необхідно також вивчити міжнародні договори України, що стосуються теми законопроекту. При цьому слід враховувати вимоги [статті 9](#) Конституції України, згідно з якою чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України».

Отже, потребує оновлення та деталізації методична рекомендація, «...що під час розробки законопроектів варто також враховувати положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року №1629-IV та ратифікованої Верховною Радою України 16 вересня 2014 року I. Загальні положення 7 Угоди про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого боку, зважаючи на їхнє значення для реалізації проголошеного Україною курсу на європейську інтеграцію. У разі виявлення протиріч положень законопроекту з вимогами цих документів їх необхідно привести у відповідність із Угодою, крім тих випадків, що передбачені самою Угодою.»

Суспільно-нормативний критерій тісно пов'язаний із інституційно-нормативним критерієм, що проявляється в юридичній інституціоналізації. З врахуванням рекомендацій Венеційської комісії щодо конституційного судочинства в Україні варто підкреслити, що процес конституціоналізації права в Україні ще не надбав офіційних ознак системності в рамках євроінтеграційної політики. Подальше розширення ЄС та інтеграція України впливає на Спільну Зовнішню Політику та Політику Безпеки, що вийшла за межі Європейського Політичного Співробітництва, та є умовою взаємодії між нормами конституцій України та держав-членів ЄС.

В юрисдикційному розумінні вкрай важливого сенсу набуває функціональний критерій конституціоналізації права, зокрема що передбачає функціонування органів конституційного контролю та забезпечення конституційного процесу як виду правотворчої діяльності. [2]

Це все доводить важливість виокремлення міжнародно-правового критерію конституціоналізації, що також визначається міжнародним співтовариством та проявляється в принципі конвенційності нормативно-правових актів. Прикладом може слугувати особлива правова природа рекомендації Венеційської Комісії «За демократію через право» з питань

конституційного судового процесу в Україні. [3]

Отже, нормативні критерії конституціоналізації права є відносно новим предметом для дослідження в умовах воєнного стану. В подальшому науковцям варто приділити увагу дослідженню критеріїв конституціоналізації, що дозволяють зробити оцінку актів, що приймаються органами конституційної юрисдикції в особливому процесуальному порядку.

### **Література:**

1. *Правила оформлення проєктів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні нормативно-правова база, що стимулює розуміння широкою громадськістю соціо-політичної побудови правової системи рекомендації), підготовлені Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України (у новій редакції від 27 листопада 2014 року, видання четверте, виправлене і доповнене (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06>))*
2. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уточнення положень про конкурсний відбір кандидатур на посаду судді Конституційного Суду України: Закон України від 27 липня 2023 року № 3277-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3277-%D0%86%D0%A5#Text>*
3. *Opinion on the draft law “On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on improving the procedure for the selection of candidates for the position of judge of the Constitutional Court of Ukraine on a Competitive Basis”, adopted by the Venice Commission at its 133rd Plenary session (Venice, 16-17 December 2022). URL [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2022\)054-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2022)054-e)*